УДК 332.14:338.24:502.131.1
DOI: https://doi.org/10.32782/2708-0366/2026.30.35

Фуркаленко А.Л.
аспірант,
Одеський національний університет імені І.І.Мечникова
ORCID: https://orcid.org/0009-0004-9719-4020

Furkalenko Andrii
Odesa I.I. Mechnikov National University

АРХІТЕКТУРА ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ СТИМУЛЮВАННЯ «ЗЕЛЕНОЇ» ВІДБУДОВИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

ARCHITECTURE OF THE ECONOMIC SYSTEM FOR STIMULATING “GREEN” RECOVERY AT THE REGIONAL LEVEL

У статті обґрунтовано архітектуру економічної системи стимулювання «зеленої» відбудови регіонів як сукупність взаємопов’язаних цілей, суб’єктів, ресурсів, інструментів, інституційних умов і результатів. Розкрито зв’язки між органами влади, громадами, бізнесом, інвесторами та фінансовими установами. Визначено значення територіальної диференціації стимулів з урахуванням масштабів руйнувань, ресурсного потенціалу й фінансової спроможності регіонів. Обґрунтовано поєднання грантів, кредитів, гарантій, податкових і партнерських механізмів для зниження ризиків та залучення приватного капіталу. Запропоновано циклічну логіку системи: від діагностики потреб і постановки цілей до оцінювання результатів та коригування стимулів. Підхід створює основу для регіональних механізмів відбудови, орієнтованих на економічну стійкість, екологічну модернізацію та довгостроковий розвиток.

Ключові слова: *«зелена» відбудова, регіональний розвиток, економічне стимулювання, система стимулювання, економічні інструменти, інвестиційна діяльність, екологічна модернізація, фінансові ресурси, сталий розвиток, регіональна економіка.*

The article substantiates the architecture of the economic system for stimulating “green” recovery at the regional level. Recovery is viewed not only as the restoration of damaged infrastructure, but also as an opportunity to modernise regional economies, improve resource and energy efficiency, reduce environmental pressures, and strengthen long-term resilience. The purpose is to identify the system’s main components and explain their interaction. The study applies systems, structural and functional, institutional, comparative, analytical, and logical-theoretical methods. The proposed architecture comprises six interconnected components: target, stakeholder, institutional, resource and financial, instrumental, and outcome-oriented. They link recovery priorities with responsible actors, cooperation rules, available resources, economic incentives, and measurable results. The article considers the roles of public authorities, regional administrations, territorial communities, businesses, investors, financial institutions, and international partners. It argues that effective stimulation cannot rely on a single financial or regulatory measure; it requires coordinated instruments aligned with regional needs, institutional capacity, and available resources. Since Ukrainian regions differ in war-related damage, economic specialisation, infrastructure, investment potential, and local financial capacity, incentives should be adapted to each territory rather than applied uniformly. The instruments considered include grants, preferential lending, guarantees, tax measures, investment support, regulatory tools, and public-private partnerships. Public and international resources can also help reduce investment risks and attract private capital. The system is presented as a continuous cycle: diagnosing regional needs, setting objectives, identifying stakeholders, mobilising resources, selecting incentives, implementing projects, evaluating outcomes, and adjusting measures. This feedback enables responses to changing security, economic, financial, and environmental conditions. The proposed approach may support the design of regional recovery

© Фуркаленко А.Л., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

programmes, coordination between public and private participants, investment decisions, and evaluation of economic, environmental, energy, institutional, and social outcomes. The findings provide a conceptual basis for developing an authorial model to stimulate "green" recovery in Ukrainian regions.

Keywords: *green recovery, regional development, economic stimulation, incentive system, economic instruments, investment activity, environmental modernization, financial resources, sustainable development, regional economy.*

Постановка проблеми. Повномасштабна війна змінила умови функціонування регіональної економіки України: відновлення матеріальної бази територій має поєднуватися з модернізацією виробництва й інфраструктури, підвищенням ресурсної ефективності та зменшенням екологічного навантаження. Тому відбудову доцільно розглядати не лише як відтворення зруйнованих об'єктів, а як можливість для довгострокової трансформації регіонального розвитку.

Масштаб потреб зумовлює пошук механізмів залучення додаткових ресурсів. За оцінкою RDNA4, станом на 31 грудня 2024 р. потреби України у відновленні та реконструкції протягом наступного десятиліття становили 524 млрд дол. США; значну частину фінансування необхідно мобілізувати за участю приватного сектору [1, с. 12–15]. Це посилює потребу в інструментах, які зменшують інвестиційні ризики та підвищують привабливість проєктів.

На регіональному рівні наслідки війни, структура економіки, інфраструктурний стан, ресурсний потенціал і фінансова спроможність громад істотно різняться, тому однакові стимули не забезпечують однакового ефекту. Водночас OECD підкреслює важливість модернізації промисловості й інфраструктури з урахуванням кліматичних ризиків, а також застосування економічних, податкових і цінових сигналів для підтримки екологічно сталих інвестицій [2, с. 63–66]. Отже, актуальним є визначення архітектури узгодженої системи стимулювання «зеленої» відбудови, адаптованої до потреб конкретного регіону.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика «зеленої» відбудови України висвітлюється в дослідженнях, присвячених регіональному розвитку, фінансуванню відновлення, публічному управлінню та екологічній модернізації економіки. Зокрема, у звіті RDNA4, підготовленому Урядом України, Світовим банком, Європейським Союзом та ООН, визначено масштаби потреб у відновленні України та обґрунтовано необхідність довгострокової модернізації економіки [1, с. 12–24]. Питання регіонального фінансування сталого розвитку розглянуто I. Chatry, C. Wheeler, Y. Kimura та C. Lafitte [4], а можливості залучення фінансових ресурсів для відновлення України – у дослідженні OECD [5].

Інституційні засади «зеленого» переходу територіальних громад досліджували Х. О. Патицька та Д. О. Сороковий [8, с. 46–55]. Економічні механізми забезпечення сталого розвитку регіонів розглянуто у праці В. Р. Ковалишина [9, с. 28–33], а питання управління економікою територіальних громад в умовах «зеленого» переходу – у дослідженні І. В. Лещух, Х. О. Патицької, Ю. І. Башинської, О. Ю. Нестор та Д. О. Сорокового [10]. В. А. Козловцева та А. Л. Фуркаленко дослідили механізми публічного управління і стимулювання бізнесу в контексті «зеленої» відбудови регіональної економіки [7, с. 203–214].

Узагальнення наявних досліджень свідчить, що окремі аспекти фінансування, управління та економічного стимулювання «зеленої» відбудови вже отримали наукове висвітлення. Водночас потребує подальшого опрацювання питання системного поєднання відповідних інструментів, ресурсів, інституційних умов і результатів у межах єдиної архітектури економічного стимулювання на регіональному рівні. Саме це зумовлює мету статті.

Формулювання цілей статті. Є теоретико-методологічне обґрунтування архітектури економічної системи стимулювання «зеленої» відбудови на регіональному рівні,

визначення її структурних компонентів та встановлення характеру взаємозв'язків між ними для забезпечення узгодженого економічного, інвестиційного та екологічного розвитку регіонів України.

Для досягнення поставленої мети передбачається вирішення таких завдань:

- уточнити системне розуміння економічного стимулювання «зеленої» відбудови на регіональному рівні;
- визначити основні компоненти архітектури системи стимулювання та їх функціональне призначення;
- розкрити взаємозв'язок між суб'єктами, ресурсами, інструментами та результатами стимулювання;
- обґрунтувати необхідність диференційованого застосування економічних стимулів залежно від особливостей регіонів;
- визначити засади подальшого формування моделі економічної системи стимулювання «зеленої» відбудови регіонів України.

Методологічну основу дослідження становить системний підхід, застосування якого дає змогу розглядати економічне стимулювання «зеленої» відбудови не як сукупність автономних заходів, а як взаємопов'язану систему, у межах якої зміна одного компонента впливає на функціонування інших. Саме системний підхід використано для визначення структури запропонованої архітектури та встановлення взаємозалежності між її основними елементами.

Для розкриття економічного змісту «зеленої» відбудови застосовано структурно-функціональний метод, за допомогою якого визначено призначення окремих компонентів системи стимулювання та їх роль у забезпеченні очікуваних результатів. Інституційний метод використано для дослідження взаємодії державних і регіональних органів влади, органів місцевого самоврядування, підприємницького сектору, інвесторів, фінансових установ та територіальних громад.

Порівняльний метод застосовано під час узагальнення сучасних підходів до фінансування сталого та «зеленого» розвитку територій, зокрема практик міжнародних організацій і механізмів підтримки відновлення України. Метод аналізу та синтезу використано для систематизації економічних, фінансових, інвестиційних та регуляторних чинників, що впливають на процес формування стимулів. Логіко-теоретичний метод дав змогу сформувати авторське бачення архітектури системи та визначити послідовність взаємодії її складових.

Поєднання зазначених методів дозволило перейти від аналізу окремих інструментів стимулювання до їх структурного об'єднання в межах цілісної економічної системи та створило методологічну основу для подальшого розроблення її функціональної моделі.

Виклад основного матеріалу. Сучасна практика відновлення України засвідчує, що економічна реконструкція територій поступово виходить за межі відтворення втрачених активів і набуває ознак структурної трансформації регіональної економіки. У таких умовах «зелена» відбудова має розглядатися не як відокремлений екологічний напрям, а як принцип організації відновлювальних процесів, що передбачає одночасне врахування економічної доцільності, ресурсної ефективності, екологічної безпеки та довгострокової стійкості територій.

Для регіонів України така постановка питання є особливо важливою через суттєву диференціацію наслідків війни, економічної спеціалізації, ресурсного потенціалу, інвестиційної привабливості та фінансової спроможності територій. Дослідження українських науковців показують, що територіальні громади мають різні стартові умови для реалізації заходів «зеленого» переходу, а тому потребують не уніфікованого набору заходів, а адаптованих механізмів підтримки та розвитку інституційної спроможності [8, с. 46–55].

У зв'язку з цим у межах даного дослідження пропонується розглядати архітектуру економічної системи стимулювання «зеленої» відбудови як упорядковану сукупність

взаємопов'язаних елементів, через які формуються економічні умови, мотивація та ресурсне забезпечення переходу регіональної економіки до більш екологічно та ресурсно ефективної моделі розвитку.

На відміну від традиційного трактування стимулювання як використання окремих фінансових або податкових інструментів, запропонований підхід передбачає врахування повного ланцюга взаємодії: цілі відбудови → суб'єкти → потреби та обмеження → ресурси → інструменти стимулювання → економічні рішення → результати → оцінювання та коригування.

Саме така послідовність, на нашу думку, дозволяє перейти від фрагментарного використання економічних стимулів до формування цілісної системи.

Основні структурні компоненти та їх функціональне призначення систематизовано в таблиці 1.

Запропонована структура дозволяє зробити принципове уточнення: економічний стимул не є самостійним елементом системи. Його результативність залежить від відповідності поставленій цілі, можливостей суб'єкта скористатися стимулом, доступності необхідних ресурсів, якості інституційного середовища та наявності механізму оцінювання отриманого ефекту.

Така позиція узгоджується з результатами сучасних українських досліджень. Зокрема, В. Р. Ковалишин наголошує на необхідності поєднання фіскальних, інвестиційних, організаційно-економічних та цифрових фінансових інструментів з урахуванням різниці між типами регіонів. Автором запропоновано диференціювати механізми залежно від економічного стану, рівня дотаційності, доходів населення та інших характеристик територій [9, с. 28–33].

Це положення є важливим для формування архітектури «зеленої» відбудови, оскільки підтверджує недоцільність механічного перенесення однакових стимулів на різні території. Система має бути єдиною за логікою, але диференційованою за механізмами реалізації.

Формування системи стимулювання неможливе без чіткого визначення її учасників. У процесі «зеленої» відбудови економічні рішення формуються одночасно на декількох рівнях -державному, регіональному, місцевому та підприємницькому.

Таблиця 1

Структурні компоненти архітектури економічної системи стимулювання «зеленої» відбудови регіонів

Компонент	Основний зміст	Функція в системі
Цільовий	Економічні, екологічні та соціальні орієнтири відбудови	Визначення бажаного напряму трансформації
Суб'єктний	Держава, регіони, громади, бізнес, інвестори, фінансові установи, міжнародні партнери	Розподіл ролей та відповідальності
Інституційний	Законодавчі норми, стратегії, програми, процедури, правила взаємодії	Формування передбачуваного середовища
Ресурсний	Бюджетні, інвестиційні, кредитні, грантові та інші ресурси	Забезпечення реалізації відновлювальних проєктів
Інструментальний	Фінансові, податкові, кредитні, гарантійні, компенсаційні та інвестиційні інструменти	Безпосередній вплив на економічну поведінку
Координаційний	Механізми взаємодії учасників	Узгодження інтересів та ресурсів
Результативний	Економічні, інвестиційні, екологічні, енергетичні та соціальні результати	Визначення ефективності стимулювання

Джерело: розроблено автором

Відповідно, система стимулювання повинна забезпечувати не вертикальну передачу окремих заходів підтримки, а узгодження економічних інтересів різних груп учасників.

Особливе значення у цьому контексті мають територіальні громади. Х. О. Патицька та Д. О. Сороковий розглядають громади як активних суб'єктів багаторівневого врядування у процесі реалізації «зеленого» переходу, акцентуючи увагу на необхідності їх включення до формування та реалізації відповідної політики [8, с. 46–55].

Водночас дослідження І. В. Лещух, Х. О. Патицької, Ю. І. Башинської, О. Ю. Нестор та Д. О. Сорокового показує, що на рівні територіальних громад «зелений» перехід безпосередньо пов'язаний із залученням бізнесу, розвитком відновлюваної енергетики, інституційною спроможністю органів місцевого самоврядування та пошуком фінансових можливостей для реалізації відповідних ініціатив [10, с. 7–12].

На цій основі суб'єктну структуру пропонованої системи доцільно представити таким чином.

Розподіл функцій та економічних інтересів основних учасників узагальнено в таблиці 2.

Отже, система стимулювання має бути побудована таким чином, щоб кожен суб'єкт отримував економічно зрозумілий мотив до участі у «зеленій» відбудові, а його діяльність була пов'язана з діяльністю інших учасників.

Одним із ключових положень запропонованого підходу є необхідність диференціації стимулів залежно від характеристик конкретної території.

Однаковий фінансовий стимул може мати принципово різну результативність у промисловому, аграрному, туристичному, прикордонному чи постраждалому від бойових дій регіоні. Відповідно, критерій територіальної специфіки повинен бути інтегрований не лише в розподіл бюджетних ресурсів, а й у вибір конкретного набору економічних інструментів.

Такий підхід знаходить підтвердження у сучасних дослідженнях регіональної політики. Зокрема, В. Р. Ковалишин пропонує диференційоване застосування економічних механізмів залежно від типу регіону, що безпосередньо підтверджує необ-

Таблиця 2

Функціональний розподіл учасників економічної системи стимулювання «зеленої» відбудови

Суб'єкт	Основна роль	Економічний інтерес
Держава	Формування нормативного та фінансового середовища	Економічна стійкість, відновлення та структурна модернізація
Регіональні органи влади	Адаптація державних пріоритетів до умов регіону	Підвищення конкурентоспроможності регіону
Територіальні громади	Реалізація локальних проєктів та мобілізація місцевих ресурсів	Покращення якості середовища та економічної бази території
Підприємства	Інвестиції, технологічне оновлення, ресурсоефективність	Прибутковість, зниження витрат, конкурентоспроможність
Інвестори	Фінансування проєктів	Доходність при прийнятному рівні ризику
Фінансові установи	Кредитування та фінансове супроводження	Надійність та дохідність фінансових операцій
Міжнародні партнери	Фінансові ресурси, гарантії, технічна допомога	Підтримка реформ, відновлення та євроінтеграції
Громадські та професійні організації	Експертна, інформаційна та суспільна підтримка	Прозорість та екологічна результативність

Джерело: розроблено автором

хідність врахування різного рівня фінансової та інституційної спроможності територій [9, с. 30–33].

Публічні інвестиції при цьому мають розглядатися не просто як джерело фінансування, а як інструмент реалізації регіональної стратегії. Емпіричне дослідження Львівської області, проведене Тимечко, Андрусишин та Бас-Юрчишин, показує значення публічного інвестування для структурної організації регіонального розвитку [11, с. 87–95].

Тому пропонується виділити декілька типових ситуацій, для яких структура стимулювання може відрізнятися.

Приклади адаптації стимулів до різних регіональних умов наведено в таблиці 3.

Таким чином, диференціація не означає нерівномірність підтримки, а передбачає її відповідність конкретним бар'єрам та можливостям регіону.

На відміну від підходу, за якого економічні інструменти розглядаються ізольовано, у межах запропонованої архітектури вони виконують функцію зв'язувальної ланки між ресурсами системи та поведінкою суб'єктів.

Їх призначення полягає у зміні економічних умов прийняття рішення. Для підприємства стимул може зменшити початкові інвестиційні витрати; для інвестора -компенсувати частину ризику; для громади -створити можливість реалізувати проєкт, який не може бути профінансований виключно з місцевого бюджету.

Саме тому доцільно розмежувати інструменти за характером їх впливу.Основні групи економічних інструментів і очікуваний ефект їх застосування подано в таблиці 4.

При цьому сам факт наявності широкого набору інструментів не гарантує результативності системи. Важливішим є правильне поєднання інструментів відповідно до конкретної проблеми.

Наприклад, якщо основною перешкодою для інвестицій є високий воєнний ризик, податкова пільга може виявитися недостатньою. У такому випадку більш результативним може бути поєднання гарантійного механізму, страхування ризиків та часткового інвестиційного гранту. Якщо ж проблема полягає у високій початковій вартості енергоефективного обладнання, більш доцільним може бути поєднання грантової підтримки та пільгового кредитування.

Таблиця 3

Диференціація стимулюючого впливу залежно від характеристик регіону

Тип регіональної ситуації	Основний виклик	Пріоритет стимулювання
Значні воєнні руйнування	Відновлення базової інфраструктури	Гранти, гарантії, змішане фінансування, страхування ризиків
Висока промислова концентрація	Технологічна та екологічна модернізація	Пільгове фінансування, інвестиційні стимули, підтримка енергоефективності
Високий потенціал ВДЕ	Недостатність інвестицій у генерацію та мережі	Гарантії, довгострокове фінансування, державно-приватне партнерство
Аграрна спеціалізація	Ресурсомісткість виробництва	Підтримка ресурсоефективних технологій, переробки та циркулярних рішень
Низька фінансова спроможність громад	Обмеженість власних ресурсів	Міжбюджетна підтримка, грантові програми, технічна допомога
Високий інвестиційний потенціал	Недостатність інструментів зниження ризику	Гарантії, страхування, механізми залучення приватного капіталу

Джерело: розроблено автором

Таблиця 4

Групування економічних інструментів стимулювання «зеленої» відбудови

Група	Інструменти	Основний ефект
Фінансові	Гранти, компенсації, субсидії	Зменшення вартості реалізації проєкту
Кредитні	Пільгові кредити, кредитні лінії	Зниження вартості залученого капіталу
Гарантійні	Державні та міжнародні гарантії	Зниження ризику для кредитора та інвестора
Податкові	Податкові пільги, прискорена амортизація	Зміна фінансової привабливості інвестицій
Інвестиційні	Інвестиційні гранти, механізми співфінансування	Залучення приватного капіталу
Регуляторні	Спрощення процедур, стандарти, вимоги	Формування передбачуваних умов діяльності
Партнерські	ДПП, концесійні механізми	Розподіл ресурсів і ризиків між державою та бізнесом

Джерело: розроблено автором

Таким чином, об'єктом державного та регіонального впливу має бути не окремий інструмент, а конфігурація стимулів.

Масштаб потреб української відбудови об'єктивно обмежує можливість фінансування «зеленої» трансформації лише за рахунок бюджетних ресурсів. У таких умовах економічна система стимулювання повинна виконувати додаткову функцію -мобілізацію приватного капіталу.

Європейський підхід до відновлення України вже передбачає використання поєднання грантів, гарантій та інвестиційних інструментів для залучення приватних інвестицій. Важливо, що «зелений» перехід визначено одним із напрямів Ukraine Investment Framework, що створює передумови для інтеграції екологічних критеріїв у систему інвестиційної підтримки [12].

Український досвід також свідчить про необхідність розширення фінансової бази регіонального розвитку. У дослідженні економіки територіальних громад особливу увагу приділено фінансовій спроможності, залученню бізнесу та пошуку ресурсів для реалізації «зелених» ініціатив [10].

На цій основі фінансовий контур системи можна представити як взаємодію трьох рівнів:публічний ресурс → механізм зниження ризику → приватний капітал.

Тобто бюджетні кошти та міжнародна допомога мають використовуватися не лише для прямого фінансування, а й для створення умов, за яких вони дозволяють залучити більший обсяг приватних ресурсів.

Це принципово змінює роль державної підтримки: її ефективність доцільно оцінювати не тільки за обсягом наданих коштів, а й за обсягом додаткових інвестицій, які вдалося мобілізувати завдяки цій підтримці.

Окремим елементом запропонованої архітектури є результативний блок. Його включення необхідне для того, щоб система стимулювання не перетворювалася на механізм постійного розподілу ресурсів без оцінки фактичних наслідків.

Результат «зеленої» відбудови має оцінюватися одночасно за декількома вимірами. Для оцінювання результатів стимулювання запропоновано орієнтовні показники, наведені в таблиці 5.

Саме тут формується важлива відмінність запропонованої архітектури від традиційного підходу до державної підтримки. Результатом стимулювання має бути не факт отримання коштів суб'єктом, а вимірювана зміна економічної, екологічної або соціальної ситуації.

На основі проведеного аналізу пропонується розглядати економічну систему стимулювання «зеленої» відбудови як замкнений функціональний цикл, у якому кожен

Таблиця 5

Система результативних показників економічного стимулювання «зеленої» відбудови

Вимір	Орієнтовні показники
Економічний	приріст виробництва, продуктивність, зайнятість, податкові надходження
Інвестиційний	обсяг залучених інвестицій, частка приватного капіталу, кількість реалізованих проєктів
Енергетичний	скорочення енергоспоживання, частка ВДЕ, енергоефективність
Екологічний	скорочення викидів, зменшення ресурсомісткості, обсяг утворення відходів
Інституційний	кількість реалізованих програм, якість управління, спроможність громад
Соціальний	створені робочі місця, доступність послуг, якість середовища проживання

Джерело: розроблено автором

наступний етап залежить від результатів попереднього. Послідовність функціонування системи від діагностики до коригування представлено в таблиці 6.

Саме восьмий етап – коригування – перетворює сукупність заходів підтримки на систему. Без механізму зворотного зв'язку економічне стимулювання залишається переважно адміністративним розподілом ресурсів. Наявність оцінювання та подальшого коригування дозволяє адаптувати систему до зміни безпекових, економічних, фінансових та екологічних умов.

Висновки. Запропонована архітектура передбачає не лінійну модель «ресурс → стимул → проєкт», а циклічну систему «потреба → ціль → ресурс → стимул → рішення → результат → оцінювання → коригування».

Отримані результати дають підстави стверджувати, що архітектура економічного стимулювання має формуватися з урахуванням взаємозалежності цілей, учасників, інституційних правил, фінансових можливостей та очікуваних наслідків відбудови. Запропоноване розмежування компонентів дає змогу визначати не лише перелік доступних інструментів, а й місце кожного з них у загальному механізмі: цілі задають напрям змін, суб'єкти забезпечують ухвалення та реалізацію рішень, інституційне середовище формує правила взаємодії, ресурси

Таблиця 6

Функціональна послідовність економічної системи стимулювання «зеленої» відбудови

Етап	Зміст	Ключове питання
Діагностика	Визначення проблем і потенціалу регіону	Що необхідно змінити?
Цілепокладання	Формування економічних та екологічних цілей	Якого результату необхідно досягти?
Ідентифікація суб'єктів	Визначення учасників та їх інтересів	Хто має реалізувати зміни?
Ресурсне забезпечення	Визначення доступних фінансових і нефінансових ресурсів	За рахунок чого реалізувати зміни?
Конструювання стимулів	Вибір та поєднання інструментів	Як змінити економічну мотивацію?
Реалізація	Виконання інвестиційних та відновлювальних проєктів	Що фактично зроблено?
Оцінювання	Визначення економічних та екологічних результатів	Чи досягнуто поставленої мети?
Коригування	Зміна параметрів системи за результатами оцінювання	Що потрібно змінити надалі?

Джерело: розроблено автором

створюють матеріальну основу, а інструменти впливають на економічну поведінку учасників.

Координаційна складова поєднує ці елементи, тоді як результативний блок забезпечує перевірку досягнутих змін. Практичне значення такого підходу полягає в можливості адаптувати стимулювання до відмінностей між регіонами. Для територій зі значними руйнуваннями пріоритетними можуть бути гарантії, гранти та страхування ризиків; для промислових регіонів – інструменти технологічного оновлення й енергоефективності; для громад із низькою фінансовою спроможністю – грантові програми, міжбюджетна підтримка та технічна допомога. Водночас конкретний набір заходів має визначатися після оцінювання потреб, доступних ресурсів та інституційних можливостей, а не застосовуватися за єдиним шаблоном.

Важливим висновком є необхідність оцінювати державну та міжнародну підтримку не лише за обсягом освоєних коштів, а й за її здатністю залучати приватні інвестиції та забезпечувати вимірювані економічні, енергетичні, екологічні й соціальні результати. Для цього доцільно використовувати систему показників і регулярний зворотний зв'язок, який дозволяє коригувати інструменти за зміни безпекових та економічних умов. Отже, запропонована архітектура створює основу для подальшої розробки авторської функціональної моделі, її адаптації до типів регіонів України та практичного використання під час формування програм «зеленої» відбудови.

Це положення є важливим для подальшого розвитку дисертаційної концепції, оскільки дозволяє перейти від дослідження окремих інструментів до формування цілісної економічної системи стимулювання «зеленої» відбудови на регіональному рівні.

Список використаних джерел:

1. World Bank, Government of Ukraine, European Union, United Nations. Ukraine – Fourth Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA4): February 2022 – December 2024. Washington, DC : World Bank, 2025. 202 p.

2. OECD. OECD Economic Surveys: Ukraine 2025. Paris : OECD Publishing, 2025. 130 p. DOI: https://doi.org/10.1787/940cee85-en

3. OECD. Supporting Regional and Municipal Reconstruction and Recovery in Ukraine. OECD Ukraine Country Programme 2023-2027. Paris : OECD, 2025.

4. Chatry I., Wheeler C., Kimura Y., Lafitte C. Mobilising sustainable finance for regions and cities. OECD Regional Development Papers. 2025. No. 132. 38 p. DOI: https://doi.org/10.1787/2af8dadb-en

5. OECD. Stronger Financial Markets and Institutions for Ukraine's Recovery. Paris : OECD Publishing, 2026. 122 p. DOI: https://doi.org/10.1787/0c41c8ac-en

6. UNIDO. Green Industrial Recovery Programme for Ukraine 2024-2028. Vienna : United Nations Industrial Development Organization, 2024.

7. Козловцева В. А., Фуркаленко А. Л. Механізми публічного управління та стимулювання бізнесу в контексті «зеленої» відбудови економіки регіону. *Актуальні питання у сучасній науці.* 2025. № 11 (41). С. 203–214. DOI: https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-11(41)-203-214

8. Патицька Х. О., Сороковий Д. О. Багаторівневе врядування в контексті зеленого переходу: роль територіальних громад. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України.* 2025. Вип. 1 (171). С. 46–55. DOI: https://doi.org/10.36818/2071-4653-2025-1-6

9. Ковалишин В. Р. Економічні механізми реалізації державної політики забезпечення сталого розвитку регіонів в умовах децентралізації. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України.* 2026. Вип. 1 (177). С. 28–33. DOI: https://doi.org/10.36818/2071-4653-2026-1-4

10. Лещух І. В., Патицька Х. О., Башинська Ю. І., Нестор О. Ю., Сороковий Д. О. Виклики та пріоритети управління економікою територіальних громад Західного макрорегіону України на засадах «зеленого» переходу : електрон. наук.-аналіт. доповідь. Львів : ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України», 2025. 84 с.

11. Тимечко І. Р., Андрусишин Н. І., Бас-Юрчишин М. А. Публічні інвестиції як інструмент реалізації регіональної стратегії розвитку: емпіричний аналіз даних Львівської області. *Регіональна економіка.* 2025. № 4 (118). С. 87–95. DOI: https://doi.org/10.36818/1562-0905-2025-4-8

12. European Commission. Ukraine Investment Framework. Brussels : European Commission, 2026.

References:

1. World Bank, Government of Ukraine, European Union, United Nations (2025) *Ukraine – Fourth Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA4): February 2022 – December 2024*. Washington, DC: World Bank, 202 p.

2. OECD (2025) *OECD Economic Surveys: Ukraine 2025*. Paris: OECD Publishing, 130 p. DOI: https://doi.org/10.1787/940cee85-en

3. OECD (2025) *Supporting Regional and Municipal Reconstruction and Recovery in Ukraine*. OECD Ukraine Country Programme 2023-2027. Paris: OECD.

4. Chatry I., Wheeler C., Kimura Y., Lafitte C. (2025) *Mobilising sustainable finance for regions and cities*. OECD Regional Development Papers, no. 132. Paris: OECD Publishing, 38 p. DOI: https://doi.org/10.1787/2af8dadb-en

5. OECD (2026) *Stronger Financial Markets and Institutions for Ukraine's Recovery*. Paris: OECD Publishing, 122 p. DOI: https://doi.org/10.1787/0c41c8ac-en

6. UNIDO (2024) *Green Industrial Recovery Programme for Ukraine 2024–2028*. Vienna: United Nations Industrial Development Organization.

7. Kozlovtseva V. A., Furkalenko A. L. (2025) Mekhanizmy publichnoho upravlinnia ta stymuliuvannia biznesu v konteksti "zelenoi" vidbudovy ekonomiky rehionu [Mechanisms of public administration and business stimulation in the context of "green" recovery of the regional economy]. *Aktualni pytannia u suchasnii nautsi*, no. 11 (41), pp. 203–214. DOI: https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-11(41)-203-214

8. Patytska Kh. O., Sorokovyi D. O. (2025) Bahatorivneve vriaduvannia v konteksti zelenoho perekhodu: rol terytorialnykh hromad [Multilevel governance in the context of the green transition: the role of territorial communities]. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy*, vol. 1 (171), pp. 46-55. DOI: https://doi.org/10.36818/2071-4653-2025-1-6

9. Kovalyshyn V. R. (2026) Ekonomichni mekhanizmy realizatsii derzhavnoi polityky zabezpechennia staloho rozvytku rehioniv v umovakh detsentralizatsii [Economic mechanisms for implementing the state policy of ensuring sustainable development of regions under decentralization]. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy*, vol. 1 (177), pp. 28–33. DOI: https://doi.org/10.36818/2071-4653-2026-1-4

10. Leshchukh I. V., Patytska Kh. O., Bashynska Yu. I., Nestor O. Yu., Sorokovyi D. O. (2025) *Vyklyky ta priorytety upravlinnia ekonomikoiu terytorialnykh hromad Zakhidnoho makrorehionu Ukrainy na zasadakh "zelenoho" perekhodu* [Challenges and priorities of managing the economy of territorial communities of the Western macroregion of Ukraine on the basis of the "green" transition]. Lviv: State Institution "Institute of Regional Research named after M. I. Dolishniy of NAS of Ukraine", 84 p.

11. Tymechko I. R., Andrusyshyn N. I., Bas-Yurkyshyn M. A. (2025) Publichni investytsii yak instrument realizatsii rehionalnoi stratehii rozvytku: empirichnyi analiz danykh Lvivskoi oblasti [Public investments as an instrument for implementing a regional development strategy: an empirical analysis of data from Lviv region]. *Rehionalna ekonomika*, no. 4 (118), pp. 87–95. DOI: https://doi.org/10.36818/1562-0905-2025-4-8

12. European Commission (2026) *Ukraine Investment Framework*. Brussels: European Commission.

Дата надходження статті: 05.10.2026
Дата прийняття статті до публікації: 10.11.2026
Дата публікації статті: 27.11.2026